

Strategia de dezvoltare prin reducerea emisiilor, și impactul acesteia asupra ramurilor economiei

**Dr. Ion Comendant, expert național
în domeniul atenuării emisiilor de GES
Oficiul “Schimbarea climei”,
Ministerul Mediului.**

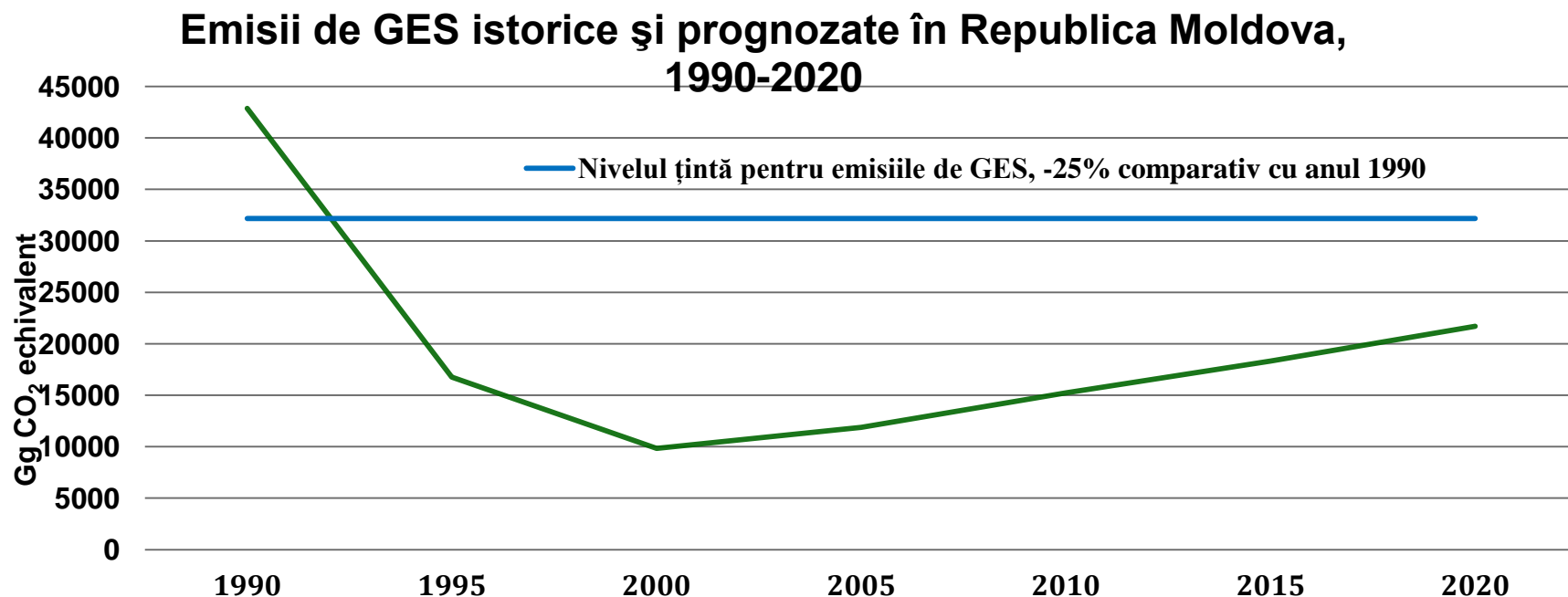
**Seminarul Național privind
Economia Verde,**

19 decembrie 2011

Angajamente internaționale ale Republicii Moldova în cadrul CONUSC

Republica Moldova s-a asociat cu Acordul de la Copenhaga (în ianuarie 2010) și a prezentat un obiectiv de reducere a emisiilor sale de GES, specificat în Anexa II a Acordului:

“O reducere cu nu mai puțin de 25% față de anul de referință (1990) a nivelului total național a emisiilor de GES urmează să fie realizată către anul 2020 ...”

Obiectivele strategice ale SDER pe termen scurt, mediu și lung

Proiectul SDER a fost inițiat de către Centrul Regional PNUD Bratislava și PNUD Moldova în luna mai 2010

Obiectivul general al Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse (SDER) este de:

“a oferi un cadru politic general pentru dezvoltarea durabilă națională, care ar conduce cu o mare probabilitate, la reducerea emisiilor naționale de gaze cu efect de seră și ar contribui la atingerea și, dacă este posibil, la sporirea nivelului actual al angajamentelor de atenuare asumat de Republica Moldova în cadrul Acordului de la Copenhaga”.

Obiectivele specifice ale Strategiei sunt:

- 1. Identificarea și propunerea soluțiilor de atenuare, care să ofere oportunități economice;*
- 2. evidențierea barierelor în calea conversiei către dezvoltarea economică cu emisii reduse de carbon;*
- 3. consolidarea și continuarea proiectelor/investițiilor existente;*
- 4. prioritizarea acțiunilor NAMA identificate;*
- 5. Identificarea și propunerea, pe lângă acțiunile unilaterale NAMA, a acțiunilor pentru care este necesar suport financiar internațional.*

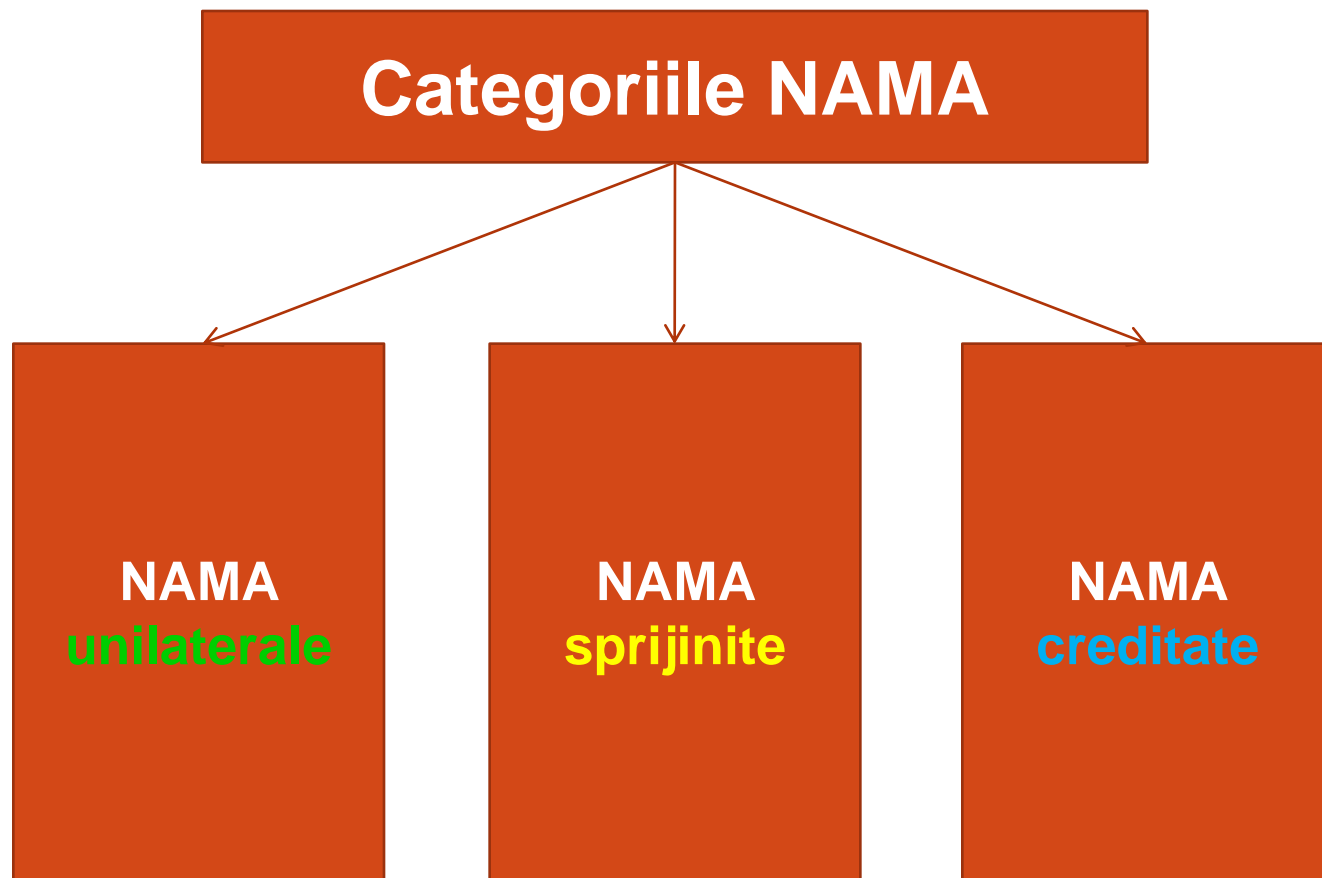
Acțiuni de atenuare adecvate la nivel național (NAMA) în Republica Moldova

NAMA includ o gamă largă de abordări diferite pentru măsurile de atenuare, cum ar fi: implementarea politicilor, programelor, proiectelor de atenuare, precum și implementarea unor schimbări structurale specifice în economia națională, în vederea reducerii emisiilor de GES.

NAMA sunt grupate în trei categorii de bază:

- (i) NAMA unilaterale*, întreprinse de către Republica Moldova pe cont propriu;
- (ii) NAMA sprijinite*, acțiuni de atenuare sprijinite prin finanțare, transfer tehnologic și fortificarea capacităților din partea țărilor din Anexa I; precum și
- (iii) NAMA creditabile*, acțiuni de atenuare, cu posibilități de generare a creditelor pentru piața de carbon.

Acțiuni de atenuare adecvate la nivel național (NAMA) în Republica Moldova

NAMA sectoriale: energetica

- Dezvoltarea cadrului de reglementare este cea mai evidentă NAMA unilaterală în sectorul energetic.
- NAMA finanțate de donatori în sectorul energetic urmează să fie îndreptate în sprijinul investițiilor pentru sporirea **eficienței** aprovizionării și utilizării de energie. Cele mai adecvate măsuri de atenuare ar putea fi: promovarea producerii de energie electrică prin **co-generare**; stimularea **reducerii pierderilor** de energie la distribuție; stimularea investițiilor la generarea energiei electrice; promovarea și **producția energiei electrice verzi**.
- NAMA creditabile în sectorul energetic sunt posibile printr-o serie de **metodologii CDM aprobate**, care facilitează finanțarea de carbon pentru investiții în generarea energiei electrice, energiei termice și surselor regenerabile de energie. De asemenea, există metodologii pentru re tehnologizări și sporirea eficienței energetice de partea ofertei.

NAMA sectoriale: transporturi

- Componenta legislativă și de reglementare a politicilor în sectorul transport poate deveni o NAMA unilaterală.
- Investițiile în vederea **substituirii combustibililor** (*conversiunea vehiculelor și infrastructura de aprovizionare cu combustibil*) sunt candidați pentru NAMA sprijinite de donatori.
- În aplicații specifice, anumite proiecte de reducere a emisiilor în sectorul transporturi ar putea fi definite ca acțiuni NAMA creditabile - unele metodologii pentru sectorul transporturi au fost elaborate în cadrul mecanismului CDM (***producerea de biodiesel și bioetanol***).

NAMA sectoriale: clădiri

- NAMA unilaterale în sectorul clădiri cuprind dezvoltarea în continuare a legislației și documentelor de reglementare, implementarea standardelor de eficiență energetică, a sistemelor de certificare și alte mijloace normative de sporire a eficienței energetice și utilizarea surselor de energie regenerabile.
- Dezvoltarea cadrului instituțional, cum ar fi funcționarea AEE, datorită costurilor mari prevăzute pentru operarea profesională, **auditele energetice** și **sistemele de certificare**, sunt candidați pentru NAMA sprijinite de donatori. Programele de finanțare prin granturi, care vizează aplicarea unor **tehnologii energetic eficiente** în clădiri, sunt de asemenea candidați pentru NAMA sprijinite de donatori.
- Există mai multe opțiuni pentru implementarea NAMA creditabile în sectorul clădiri și cel al eficienței energetice, inclusiv desfășurarea unor **instalații producătoare de energie regenerabilă** la scară mică.

NAMA sectoriale: industria

- NAMA unilaterale în sectorul industrial ar putea cuprinde implementarea **standardelor de eficiență energetică**, acorduri voluntare și alte mijloace normative de sporire a eficienței energetice și utilizare a surselor de energie regenerabilă.
- Programele de granturi gestionate de Agenția pentru Eficiență Energetică, care vizează stimularea adoptării de **tehnologii energetic eficiente** și tehnologii de utilizare a energiei **regenerabile**, sunt candidați pentru NAMA sprijinite de donatori.
- Există mai multe opțiuni pentru implementarea NAMA creditabile în domeniul eficienței energetice industriale și a combustibililor utilizați în sector, inclusiv desfășurarea unor instalații producătoare de **energie regenerabilă la scară mică**.

NAMA sectoriale: agricultura

- NAMA unilaterale în sectorul agricol ar include dezvoltarea capacității instituționale de a reglementa și sprijini **practicile agricole durabile**.
- Multe dintre inițiativele enumerate în Strategia națională de **dezvoltare durabilă** a sectorului agroindustrial se pot oferi ca NAMA asistate de donatori și NAMA creditabile.
- La moment, metodologiile aprobate de creditare CDM acoperă doar proiectele de atenuarea axate pe **managementul dejecțiilor animaliere**. Se elaborează metodologii în sprijinul altor opțiuni de atenuare, cum ar fi: utilizarea **îngrășămintelor siderale**, utilizarea **tehnologiilor conservative de cultivare a solului (no-till)**, etc. **Utilizarea reziduurilor agricole și dejecțiilor animaliere pentru producerea energiei** oferă o adăugare importantă sectorului agricol și poate fi realizată prin utilizarea diverselor tehnologii generatoare de energie, susținute atât prin credite de carbon, cât și printr-o combinație a asistenței din partea donatorilor și finanțării de carbon.

NAMA sectoriale: silvicultura

- NAMA unilaterale includ implementarea și aplicarea setului larg de **politici și reglementări sectoriale**, precum și dezvoltarea **capacității instituționale** care vizează asigurarea aplicării efective și implementării actelor normative și de politică sectorială.
- Finanțarea inițiativelor de **extindere a suprafețele** zonelor forestiere cu aproximativ **81 mii ha de păduri** noi pe contul terenurilor degradate din proprietate publică și privată, **extinderea suprafețelor împădurite pe aproximativ 55 mii ha**, inclusiv în contextul promovării în măsura mai mare a practicilor agro-forestiere și silvo-pastorale, s-ar încadra în conceptul NAMA asistate de donatori.
- **Reducerea emisiilor provenite din despăduriri și degradarea pădurilor (REDD)** oferă oportunități pentru NAMA creditabile.

NAMA sectoriale: deșeuri

- Obiectivul de modernizare a **cadrlui legislativ și normativ** pentru managementul deșeurilor este o NAMA unilaterală critică, ca bază pentru investiții în infrastructura nouă de gestionare a deșeurilor.
- Instituirea unui sistem durabil de gestionare a deșeurilor este un candidat pentru NAMA asistate de donatori. Cele mai adecvate măsuri de atenuare ar putea fi: crearea sistemelor specifice de **colectare a deșeurilor**; crearea **sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor**; reducerea cantității de deșeuri biodegradabile depozitate la rampele de DMS prin **tratare biologică și compostare**, precum și prin **construcția unor uzine municipale** de tratare mecanico-biologică; sporirea cantității de **deșeuri reciclate și valorificate**; închiderea și re-cultivarea depozitelor de DMS neadministrare, etc.
- Pentru NAMA creditabile, în cadrul programului CDM există metodologii de reducere a emisiilor de GES, precum: **recuperarea biogazului** de la rampele de DMS administrate; **incinerarea deșeurilor**; **tratarea mecanico-biologică a deșeurilor**, etc.

Cadrul de monitorizare, raportare și verificare (MRV) pentru NAMA sprijinite de donatori sau creditate

- Acțiunile de atenuare sprijinite de donatori vor necesita MRV internaționale, instrucțiunile pentru care abia urmează a fi elaborate.
- Cel mai probabil, MRV-ul pentru NAMA sprijinite de donatori sau creditate, va fi efectuată în baza principiilor și procedurilor de MRV aplicate actualmente pentru mecanismele în bază de proiecte.
- Acțiunile de atenuare pentru care se solicită suport vor trebui să fie înregistrate într-un "registru" nou creat, care va facilita potrivirea acțiunilor cu suportul disponibil.
- Rapoartele bianuale cu privire la emisiile totale naționale de gaze cu efect de seră vor constitui obiect de analiză în cadrul Organului Auxiliar pentru Implementare (SBI) al CONUSC.

Vă mulțumesc pentru atenție!

Contact: clima@mediu.gov.md